

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**In Vaticinia Isaiae, Prophetæ Clarissimi, Paraphrasis,
Heroico carmine conscripta**

Carpenteius, Joannes

Antverpiæ, 1588

Cap. 24.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68688)

*Frena orbis Deus Assyrio de rege reposcet;
Quæque aliis alia immittet regionibus olim
Funera, veridico prædiximus hæcenus ore.*

Cap. 24.

*At nunc fatalem cali terræq; marisque,
Conuulsa mundi magni compage, ruinam
Voce rata canimus: mortales credite tandem,
Credite mortales, nec perpetua esse putate*

1 Ecce Dominus dissipabit terram, & nudabit eam, & affliget eam, & faciem eius, & disperget habitatores eius.

*Quæ mare, quæ calum, quæ tellus continet. Ecce,
Ecce diem vectus curru sol præpete voluit
Supremum calo terræq; marique futurum,
Quo tellus Domini dextra concussa rubente,
Iam sterilis, iam nuda, suisque orbata colonis,
Et feces exuta omnes, purgatæque tandem,
In tenues fidat flammis resoluta favillas.*

2 Et erit sicut populus, sic sacerdos; & sicut seruus sic Dominus eius; & sicut ancilla sic domina eius; sicut emens sic ille qui vendit; sicut fecerator, sic ille qui mutuum accipit; sicut qui repetit, sic ille qui debet.

*Illa dies hominum generi suprema, sacratis
Aequabit plebem nullo discrimine mystis;
Et seruos dominis: emptores, atque danistas
Atque petitores exactoresque molestos,
Iure pari ad summum trahet abripietque tribunal,
Quo reliquatorum turbam, miserisque alieno
Addictos æri, & seruili compede nexos.*

3 Dissipatione dissipabitur terra, & directione prædabitur. Dominus enim locus est verbum hoc:

*At non per partes, ut quondam, terra dehiscet,
Aut absorpta mari, aut flammis absumpta peribit:
Tota sed heu quanta est, à centro funditus imo
Vsq; superficiem summam considet in ignes,
Arboribus simul ambustis, plantisque, satisque,
Et quidquid viuum vegetumque superstes in illa est,
Seu cute, seu pennis squammis-ve pilis-ve tegetur,
Omnia vastatrix populabitur iratonantis.*

4 Luxit & defluxit terra & infirmata est, defluxit orbis, & infirmata est altitudo populi terra.

*Nam pater omnipotens, qui nutu temperat orbem,
Ipse statas posuit metas & tempora rebus,
Quæ non ulli hominum, fas nulli inhibere Deorum.*

5 Et terra infecta est ab habitatoribus suis. Quia transgressi sunt leges, mutauerunt ius, & dissipauerunt fœdus sempiternum.

*Hæc fatus: magnus terras resonabit in omnes
Luctus, ubi fluere & ruere omnia visa repente
In chaos antiquum, tremefactæque frugiferentis
Fundamenta soli, labefacta mole fatiscunt.
Tum demum, qui se populo præstare putabant,
Prætumidi fastu, spirantisque alta, suisque
Diuitiis nimium freti dum vita manebat,
Spemq; decusque, & rem, vitamq; repente relinquēt.
Et merito, quis enim de tot modo millibus vnus
Qui terras habitant, non detestabile spreta
Exequitur pietate scelus? perit ipsa nefandis*

Cap. 24.

Reliquatores dicuntur à L. C. qui integrum alienum non dum exoluerunt: L. Lucius Titius ff. de adm. & peric. tut. & curat.

Terra, & omnia quæ in ea sunt opera igne exurentur. 2. Petr. cap. 3.

In superbos diuites & potentes.

Cul-

Cultorum vitiiis tellus infecta suorū:

*Namque omnes cupida sanctam de mente fugarunt
Iustitiam, leges ausi temerare paternas;
Iusque sacrum, fœdusque datum, mansurâque pacta
Per fas, atque nefas nullo violare pudore.*

*6 Protinus hinc varia clades, & funera diris
Ominibus, longè ante diem praeuisa supremum,
Absument genus humanum, terrâsque vorabunt,
Vt nulli superent cultores: quippe ubi victrix
Impietas animis hominum virtutis amorem
Depulerit, scelerique locus, regnûmque furori
Per terras omnes, oppresso iure, patebit;*

*Quis non fatalem rerum, mundi que ruinam,
Auguret heu nimium vates praesagus adesse?*

*7 Lugebit viduata comis, spoliata corymbis,
Vitis, & autumnobotros, sua dona, negabit,
Tristitiam paritura grauem, quibus antea molles
Et latus inter genio indulgere choreas
Mos erat, & longas in noctem ducere cœnas.*

*8 Ebrius haud illo feriet caua tempore quisquam
Tympana, cessabunt rauca vinosa tabernae
Cantica, mutus erit fidicen, citharista tacebit;*

*9 Vina coronatis solitus spumantia mensis
Versibus oblectare nouis & carmine dulci,
Nunc exhausta, statim in tristes abitura sapes.*

Hoc opus, hæc mundi moles operosa caduci,

*10 Quam velut urbem habitât, magna quicunque fruuntur
Munere telluris, sensim labentibus annis
Deteritur, magna semel occubitura ruina,
Cum tectum omne sui viduum vacuûmque coloni
Attoniti linquent, & per fora, perque plateas,
Vicatim, nullo discurrent limine tuti
Peccora plangentes palmis, seseque malamque
Luxuriam seris vltimatibus execrantes.*

*Latitia abscedet procul omnis, & omnia terras
Gaudia destituent, calo transata sereno.*

*11 Nil medio, nihil extremis habitabitur urbis
Partibus: ipsa etiam magni pomeria mundi,
Et quidquid tellus, quidquid mare continet, olim
Opprimet vna dies, dira concussa fragore,
Vna eademque trahens hominesque feraeque ruina.*

*Rarus erit quisquis cladem superauerit istam,
Rarior excussa remanentibus arbore baccis,*

N 3

Rarior

6 Propter hoc maledictio vorabit terram, & peccabunt habitatores eius. Ideoque infaniet cultores eius & relinquentur homines pauci.

7 Luxit vindemia, infirmata est vitis. Et ingemuerunt omnes qui letabantur corde.

8 Cessauit gaudium tympanorum, quieuit sonitus lætantium, concuit dulcedo cytharæ. 9 Cum cantico non bibunt vinum, sed amara erit potio bibentibus illam.

10 Attrita est ciuitas vanitatis. Clausa est omnis domus nullo introeunte.

11 Clamor erit super vino in plateis, deserta est omnis lætitia, translatum est gaudium terræ.

12 Relicta est in urbe solitudo, & calamitas opprimet portas.

13 Quia hæc erunt in medio terræ, in medio populorum. Quomodo si pauci oliuæ quæ remanserunt excussa olea, & racemi cum fuerit finita vindemia.

Rarior excerpta neglectis vite racemis.

14 Hi leuabunt vocē suam, & laudabūt: cū glorificatus fuerit Dominus, hinnient de mari.

14 Inuictus numerus tamen, & vi nescius vlla Non coluisse datum fidei sub pignore fœdus, Tum demum liber, victo que animosior hoste, Eriget in celum voces, pœanęque leuo Excipiet celsis venientem nubibus illum Regnatorem orbis quasitorēque supremum, Aduentum illius celebrem, (pulli instar equini Matrem inodorantis) gestu hinnituque salutans.

15 Propter hoc in doctis glorificate nomen Domini, in infulis maris nomen Domini Israēl.

15 Quare agite, o quibus hæc arcano numine diuūm Scire datum est, mortis domita, vitę perennis Auctorem largis laudum cumulate trophæis. Et vos qui terras pelago stagnante direntas Incolitis, procul orbe siti gens exera nostro, Isacidum celebrate Deum, Dominūque frequentes.

Gentium salus & vocatio.

16 A finibus terrę laudes audiuius, gloriā iusti. Et dixi: Secretum meum mihi, secretum meum mihi, vā mihi. Præuacitates præuacitati sunt, & præuacitationes transgressorum præuacitati sunt.

16 Tunc erit, vt vastis spatiosi a finibus orbis, Laas tua, magne Deus, tua gloria magna canatur. Sed quid ego hæc? quis sū, aut vbi sū? pro sūme deorū? Quid video? quā magna mihi, quā cognita nulli Arcana, o genitor, penitusque recondita nudas? Heu me: non ego si per centum ferrea fauces Vox rumpat, scelerum cunctas percurrere formas, Et sceleratorum possim comprehendere pœnas.

Hic interpretes auctores sunt duo secreta vati reuelata: secretum vltionis & secretum salutis: salutis Gentium, & vltionis iudeorum.

17 Formido & fouea & laqueus super tē qui habitator es terre.

17 Quantos ille dies gemitus, quantosque dolores, Quā seros fletus mortalibus afferet agris? 17 Tam tibi vincla pedes, terra infelicis alumne, Iam tibi colla tenax constringit linida nodus.

18 Eterit qui fugerit a facie formidinis, caderit in foueam. Et qui explicauerit se a fouea, renebitur laqueo. Quia cataraçta de excelsis aperte sunt, & concutientur fundamenta terrę.

18 Non fuga, nō latebra miseris, non vlla virūm vis Profuerit: sua quemque manet certissima pœna, Nec, si cui laqueum, strictūm-ve euadere ferrum Contigerit, securus erit, sed carcere clausi, Supplicis omnes variis, (ne quere doceri Quod pœna genus,) æternum sine fine prementur.

19 Commotione confringetur terra, contitione conteretur, commotione commouebitur,

19 Nam Deus a summa cali bipatente fenestra Commotus, terram fundo quassabit ab imo: Humana aspiciet cuncta, & crudelibus ausis Illa ruet magno prius exagitata tremore,

20 Eragitatione agitabitur sicut ebrius. Et auferetur quasi tabernaculū vnus noctis. Et grauabit eam iniquitas sua, & non adiciet vt resurgat.

20 Et poti de more senis, multo que madentis Membra mero, cui pesq; manusque, caputque vacillat, Instabilis fundoque suo malè fulta, modo illuc, Huc modo deuerget, tandemque impulsā, nec vnquam Surrectura, grauem, rupta compage, ruinam Supremāque dabit, tam reddita nulla repenti, Tam facile ē medio dextra sublata Tonantis,

Bipatentem fenestram intellige oculos iustitię diuine, misericordes in pios, seueros ac truces in impios: & hoc sibi vult secretum duplex huius vatis.

Quam

Quam sua robustus tollit magalia pastor,
Cum lux, nocte obita, nouū iter, noua pascua monstrat,
Nempe sua hos illi casus, & funera, dira
Impietas pariet, cunctorum causa malorum.

21 Quinetiam pictis variantia signa figuris,
Iussa suos olim decurrere quaque per orbis,
Insigni specie, miro ordine, lege perenni,
Qua non vlla acies superis ornatior auris
Militat, egregium celi ver satilis agmen,
Sede sua pellet, caloque fugabit ab alto.

22 Quotquot & inferior colitur legionibus aër
Spirituum terras inter lunamque vagantum,
Perpetuos nostri (fas credere) sanguinis hostes,
Præcipites actos, & caco carcere clausos,
Sulphureoque lacu mersos, Deus ultor in unum
Constringet veluti fascem, arsurumque manipulum,
Ignibus arsurum æternis sine fine manipulum.

23 Tum quoque Sol vultum confusus & ora rubore
Sanguineo signata soror, decus armipotens
Horrebunt regale Dei, cum nubibus altis
Inuictus, celebrisque senum comitatus ouantum
Agmine, ius sancta cum maiestate supremum
Dicturus, Solymis, celsaque Sione sedebit.

Cap. 25. 1 Propterea te sancte parens, te magne canemus
Arbiter humani generis, iustissime iudex.
Tu mihi carmen eris, vita o melioris origo
Principiumque noua. Te, te, nomenque tremendum,
Et calo & terris, digno celebrabimus hymno.
Tu Deus, à prima nascentis origine mundi
Tempus ad hoc nostrum, solus miracula magna
Patraſti, attoniti quæ suspexere parentes,
Tu quascunque sacro leges semel ore tulisti,
Et quacunque tuo decreſti pectore fata,
(Vera loquor verus) fixa, atque immota stetero
Semper, & haud vllis variarunt irrita sæclis

2 Nam simul insonuit tua vox, pulcherrima mundi
Turrigeri facies, tam longo immobilis aeo,
Tot basibus stabilita, tuis labefacta lacertis
Nil nisi inaequales tumulos, nil præter acervos,
Ruderæque ornatu de tam florente reliquit.
Tu pater, elisis iaculatus nubibus ignem
Munitas vrbes, præcinctæque mœnia fossis
Et turreſ, caſtellæque fulmine dei cisti,

Futura tan-
quam præte-
rita suo more
canit, quod
ferè omnes
Propheta v-
ſurpant.

21 Eterit in die illa
Viſitabit Dominus
ſuper militiam celi in
excelfo, & ſuper reges
terræ qui ſunt ſuper
terram.

22 Et congregabuntur
in congregatione v-
nius falcis in lacum.
Et claudentur ibi in
carcere, & poſt mul-
tos dies viſitabuntur.

23 Et erubeſcet luna
& confundetur ſol: cū
regnauerit Dominus
exercituum in mōte
Sion, & in Ierufalem,
& in conſpectu ſenū
ſuorum fuerit gloriſi-
catus.

Cap. 25.

1 Domine, Deus me-
us tu, exaltabo te &
cōfitebor nomini tuo.
Quoniam feciſti mi-
rabilia, cogitationes
antiquas fideles. Amē

2 Quoniam poſuiſti
ciuitatem in tumulū,
urbem fortem in rui-
nam: domum alic-
norum vt nō ſit ciui-
tas, & in ſempiternū
non ædificetur.

Hoc